

Рішення
разової спеціалізованої вченої ради ДФ 08.051.151
про присудження ступеня доктора філософії

Здобувач ступеня доктора філософії: Каграманян Хорен Кімавич, 1999 року народження, громадянин України, освіта вища: навчався в аспірантурі Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара Міністерства освіти і науки України з 2022 р., виконав акредитовану освітньо-наукову програму «Право».

Разова спеціалізована вчена рада ДФ 08.051.151, утворена наказом Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара Міністерства освіти і науки України, місто Дніпро від «23» лютого 2026 року № 51, у складі: Голови разової спеціалізованої вченої ради

- Ірини ПАТЕРИЛО, доктора юридичних наук, професора, професора кафедри цивільного, трудового та господарського права Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара Міністерства освіти і науки України;

Рецензентів:

- Олесі МАРЧЕНКО, доктора юридичних наук, професора, професора кафедри цивільного, трудового та господарського права Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара Міністерства освіти і науки України;
- Олени ГРАБИЛЬНИКОВОЇ, кандидата юридичних наук, доцента, доцента кафедри цивільного, трудового та господарського права Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара Міністерство освіти і науки України.

Офіційних опонентів:

- 1) В'ячеслава ТИЛЬЧИКА, доктора юридичних наук, професора, професора кафедри адміністративного права, інтелектуальної власності та цивільно-правових дисциплін Київського університету інтелектуальної власності та права Міністерства освіти і науки України;
- 2) Юлії ЛЕГЕЗИ, доктора юридичних наук, професора, професора кафедри цивільного, господарського та екологічного права Національного технічного університету «Дніпровська політехніка», ННІ гуманітарних та соціальних наук, Міністерства освіти і науки України.

на засіданні «14» квітня 2026 року прийняли рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 08 Право Каграманяну Хорену Кімавичу на підставі публічного захисту дисертації «Правове регулювання сервісної діяльності адміністративних судів в Україні» за спеціальністю 081 Право.

Дисертацію виконано у Дніпровському національному університеті імені Олеся Гончара Міністерства освіти і науки України, місто Дніпро.

Науковий керівник: АЛЕКСЄЄНКО Ігор Григорович, доктор політичних наук, кандидат юридичних наук, професор, завідувач кафедри цивільного, трудового та господарського права Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара Міністерства освіти і науки України.

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису із дотримання вимог пункту 6 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 (зі змінами).

У дисертації вперше обґрунтовано концептуальні засади сервісної діяльності адміністративних судів, сформульовано її авторське визначення як комплексу публічно-правових, організаційно-управлінських та інформаційних дій суду, спрямованих на створення максимально сприятливих умов для реалізації права на судовий захист; запропоновано під процедурою здійснення сервісної діяльності в адміністративних судах розуміти як впорядкована система дій, спрямованих на забезпечення доступності, передбачуваності та технологічності судового обслуговування. Вона охоплює інформаційні, організаційні та технічні процеси, які супроводжують судовий розгляд, але не втручаються у вирішення спору по суті. Реалізація сервісних процедур забезпечує підвищення рівня довіри до суду, ефективності процесуального захисту та відповідність українського правосуддя європейським стандартам good governance; виокремлено стадії процедури здійснення сервісної діяльності в адміністративних судах віднесено: організацію прийому та обробки звернень - реєстрація позовних заяв та інших документів; надання консультативної інформації щодо правил подання документів; перевірка формальних вимог та технічний супровід їх подання; забезпечення доступу до інформації про справу – електронний кабінет учасника процесу; можливість онлайн-ознайомлення з матеріалами справи; інформування про дати судових засідань та рух справи; організація судового засідання – оповіщення сторін; технічна підтримка відеоконференцій; забезпечення перекладачів, доступності для маломобільних осіб; післясудовий супровід – видача копій рішень; роз'яснення порядку виконання рішень; забезпечення доступу до реєстру судових рішень.

Дисертація виконана державною мовою із дотриманням вимог до оформлення дисертації, встановлених МОН України. Обсяг основного тексту дисертації відповідає нормам, встановленим освітньо-науковою програмою «Право» за спеціальністю 081 Право Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара Міністерства освіти і науки України.

Здобувач має 4 наукових публікацій за темою (з них 4 у фахових виданнях України), а також 4 тези доповідей на конференціях які відповідають вимогам пунктів 8, 9 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, зокрема:

1. Каграманян Х.К. Особливості розуміння надання послуг в адміністративних судах як елемент сервісної діяльності. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції. Спец. випуск 1*, 2024. С. 186-189. DOI <https://doi.org/10.32782/2408-9257-2024-1-34>

2. Каграманян Х.К. Удосконалення юридичних гарантій законності в сервісній діяльності адміністративних судів в Україні. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право*. 83(3), 2024. С. 239-242. doi: URL. <http://visnyk-pravo.uzhnu.edu.ua/article/view/310026> DOI <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2024.83.2.34>

3. Каграманян Х.К. Система критеріїв оцінки сервісної діяльності адміністративних судів в Україні. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 3, 2024. С. 346-350 URL. <http://journal-app.uzhnu.edu.ua/article/view/308365> DOI: <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2024.03.59>

4. Каграманян Х.К. Правові категорії сервісна діяльність та послуга в адміністративних судах. *Європейські перспективи*. 4, 2025. С. 273-279. DOI: DOI: <https://doi.org/10.71404/EP.2025.4.40> URL.: https://ep.unesco-socio.in.ua/wp-content/uploads/archive/EP-2025-4/EP_2025_4_273.pdf

5. Каграманян Д.К. Матеріально-технічне забезпечення як один із напрямків підвищення ефективності сервісної діяльності адміністративних судів в Україні. *Сучасний стан і перспективи розвитку держави і права*. Матеріали XV Міжнародної наукової конференції студентів, аспірантів та молодих вчених (10 листопада 2024 року) / За заг. ред. С.І. Оковитий та О.Л. Соколенко. Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара м. Дніпро, 2024. С. 177-179.

6. Каграманян Хорен. Ознаки послуг в адміністративних судах як елемент сервісної діяльності. *Актуальні питання адміністративного права та процесу в умовах воєнного стану*: збірник матеріалів X Всеукраїнської наукової конференції молодих вчених (в авторській редакції), (м. Кропивницький, 06 грудня 2024 року). Кропивницький, 2024. С. 86-88. <https://dnuvs.ukr.education/wp-content/uploads/2025/01/zbirnyk-dlya-sajtu.pdf>

7. Kahramanian Khoren. Some features of the implementation of service activities in administrative courts. *Актуальні проблеми державотворення, правотворення та правозастосування*: матер. Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Дніпро, 5 груд. 2024 р.). Дніпро : ДДУВС, 2025. С. 169-171.

8. Kahramanian Khoren. Service function in the activities of administrative courts of Ukraine. *Правова система України: європейський вектор розвитку в умовах воєнного стану*: [Матеріали XV Міжнародної науково-практичної конференції, м. Київ, Державний університет «Київський авіаційний інститут», 21 лютого 2025 р.]. Тернопіль: Вектор, 2025 С. 186-189.

У дискусії взяли участь голова і члени спеціалізованої ради та присутні на захисті фахівці:

Голова спеціалізованої вченої ради – Патерило Ірина Володимирівна, доктор юридичних наук (12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право), професор, професор кафедри

цивільного, трудового та господарського права Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара Міністерства освіти і науки України. Зауважень немає.

Офіційний опонент – Тильчик В'ячеслав В'ячеславович, доктор юридичних наук (12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право), професор, професор кафедри адміністративного права, інтелектуальної власності та цивільно-правових дисциплін Київського університету інтелектуальної власності та права Міністерства освіти і науки України.

Зауваження:

1. Підтримуючи застосування соціологічного методу наукового пізнання з метою визначення напрямів удосконалення організаційно-правового регулювання сервісної діяльності адміністративних судів в Україні, необхідно зауважити, що здобувачеві варто було більш детально визначити інструментарій проведеного соціологічного дослідження, що сприяло б обґрунтуванню актуальності обраної теми та достовірності отриманих результатів.

2. У дисертації необхідно було б розглянути на рівні окремого підрозділу проблему забезпечення контролю правового регулювання сервісної діяльності адміністративних судів в Україні, визначивши шляхи удосконалення контролю громадськості за такою діяльністю та навівши приклади практичної діяльності громадських об'єднань у цій сфері.

3. В підрозділі 2.2. дисертації «Система критеріїв оцінки здійснення сервісної діяльності в адміністративних судах» (с. 108-126) здобувач зазначає, що правове регулювання функціонування системи сервісної діяльності адміністративних судів в Україні має істотні недоліки та суперечності щодо забезпечення справедливого, об'єктивного, своєчасного та якісного його здійснення. Хотілося б почути уточнену позицію здобувача щодо конкретних пропозицій щодо вказаної наукового положення.

4. При визначенні шляхів правового регулювання відносин сервісної діяльності адміністративних судів в Україні (с. 149-166) поза увагою дисертанта залишились питання притягнення до відповідальності суб'єктів щодо сервісної діяльності адміністративних судів в Україні тощо.

Наведені зауваження носять характер побажань і не знижують високої оцінки проведеного автором дослідження.

Офіційний опонент – Легеза Юлія Олександрівна, доктор юридичних наук (12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право), професор, професор кафедри цивільного, господарського та екологічного права Національного технічного університету «Дніпровська політехніка», ННІ гуманітарних та соціальних наук, Міністерства освіти і науки України.

Зауваження:

1. 1. Дисертанту необхідно було б посилити характеристику актуальності теми дослідження шляхом наведення статистичних даних з даної

тематики та репрезентувати результати соціологічного дослідження в основному змісті роботи.

2. Підрозділ 1.1 має назву «Правові категорії сервісна діяльність, послуга, процедура в адміністративних судах», проте в змісті самого підрозділу автором здійснена співвідношення зазначених понять, що явно виходить за межі назви даного підрозділу.

3. На с. 108-126 дисертації автор висвітлює систему критеріїв оцінки здійснення сервісної діяльності в адміністративних судах. Проте, в ознаках сервісної діяльності в адміністративних судах немає жодного положення щодо віднесення саме до ознак сервісної діяльності в адміністративних судах такого елементу як критерії оцінювання якості.

4. В якості пропозиції автору необхідно було розробити методичні рекомендації сервісної діяльності в адміністративних судах, в яких запропонувати, по-перше, чіткий адміністративний регламент дій посадових осіб та працівників, які надають судові послуги, по-друге, розробити та прийняти нормативно-правовий акт «Стандарт сервісної діяльності судів». Зазначені пропозиції змогли би дійсно продемонструвати правотворчу та правозастосовчу цінність даної роботи.

5. При визначенні напрямів удосконалення сервісної діяльності в адміністративних судах, поза увагою дисертанта залишились питання запобігання проявам корупції у зазначеній сфері. Було б показово дослідити види корупційних проявів у досліджуваній сфері та запропонувати шляхи їх подолання.

Незважаючи на наведені зауваження, ознайомлення з дисертацією Х.К. Каграманяна дає підстави для її позитивної оцінки, а зауваження не знижують наукової цінності дослідження, спрямовують на подальші дослідження обраного напрямку.

Рецензент – Марченко Олеся Володимирівна, доктор юридичних наук (12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право), професор, професор кафедри цивільного, трудового та господарського права Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара Міністерства освіти і науки України.

Зауваження:

1. Дисертант на с. 20 дисертації пропонує власне визначення в сервісної діяльності адміністративних судів як комплексу публічно-правових, організаційно-управлінських та інформаційних дій суду, спрямованих на створення максимально сприятливих умов для реалізації права на судовий захист. Проте, чи є безпосередня діяльність уповноваженого суб'єкта сервісною діяльністю, чи нею є лише результат такої діяльності – питання неоднозначне і потребує більшої аргументації дисертантом.

2. Автор на с. 45 дисертації зазначає, що концепція сервісної держави в діяльності адміністративних судів є об'єктивною необхідністю для ефективного управління та підвищення довіри до судової гілки влади. В українському контексті вона мусить враховувати багатоаспектні виклики

сьогодення: від воєнних загроз і кризи довіри до проблеми цифрового розриву. Виходячи із зазначеного положення не зрозуміло зміст зазначеної концепції, структура, суб'єкти реалізації зазначеної концепції тощо.

3. Автором не розглядаються питання взаємодії суду з іншими суб'єктами судової влади, хоча формулювання теми дозволяє проаналізувати особливості взаємодії суду з іншими суб'єктами судової влади щодо здійснення сервісної діяльності.

Наведені зауваження носять характер побажань і не знижують високої оцінки проведеного автором дослідження.

Рецензент – Грабильнікова Олена Анатоліївна, кандидат юридичних наук (12.00.02 - конституційне право, муніципальне право), доцент, доцент кафедри цивільного, трудового та господарського права Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара Міністерства освіти і науки України.

Зауваження:

1. на с. 22 дисертації автором пропонується розробити та ухвалити Закон України «Про сервісну діяльність судових органів влади», в якому слід визначити вичерпний перелік контролюючих суб'єктів, їхні повноваження, процедури, методи діяльності та відповідальність за зловживання контролем; посилити громадський контроль та налагодити зворотний зв'язок із громадянським суспільством. Проте зміст зазначеного законопроекту не знайшов свого відображення в дисертації.

2. потребує додаткового пояснення автором щодо обґрунтування положень, що результати дослідження становить науковий, так і практичний інтерес у навчальному процесі та правотворчій сфері. Адже результати дослідження не знайшли свого відображення у вигляді актів впровадження в правотворчій та правозастосовчій сфері;

3. поряд із зазначеними позитивними результатами дослідження необхідно зробити і певні зауваження щодо окремих положень роботи, а саме: серед задач проведеного дослідження варто було б передбачити необхідність дослідження питання притягнення до відповідальності посадових осіб за неякісне здійснення сервісної діяльності в адміністративних судах та, відповідно, розкрити це питання в дисертаційному дослідженні.

Результати відкритого голосування:

«За» – 5 членів ради,

«Проти» – 0 членів ради.

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада присуджує КАГРАМАНЯНУ Хорену ступінь доктора філософії з галузі знань 08 Право за спеціальністю 081 Право.

Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

Голова разової спеціалізованої
вченої ради

(підпис)

Ірина ПАТЕРИЛО